

Marek Dutkiewicz

Sprawozdanie z sesji naukowej i wystawy: "Była taka podchorążówka w Warszawie. Wychowankowie Szkoły Podchorążych Sanitarnych 1922-2001", która odbyła się w Warszawie na Zamku Ujazdowskim w dniu 28 VI 2001 r.

Piotrkowskie Zeszyty Historyczne 5, 469-470

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Marek Dutkiewicz

SPRAWOZDANIE Z SESJI NAUKOWEJ I WYSTAWY: „BYŁA TAKA PODCHORAŻÓWKA W WARSZAWIE. WYCHOWANKOWIE SZKOŁY PODCHORAŻYCH SANITARNYCH 1922-2001”, KTÓRA ODBYŁA SIĘ W WARSZAWIE NA ZAMKU UJAZDOWSKIM W DNIU 28 VI 2001 R.

Na terenie Zamku Ujazdowskiego, w gmachu Działu Zbiorów Specjalnych Głównej Biblioteki Lekarskiej im. Stanisława Konopki, gdzie dawniej mieścił się VI pawilon chirurgiczny Szpitala Ujazdowskiego, odbyła się sesja naukowa pt. „Była taka podchorążówka w Warszawie... Wychowankowie Szkoły Podchorążych Sanitarnych 1922-2001”.

W latach 1922-1939 na terenie Zamku Ujazdowskiego ulokowana była szkoła wojskowa, która kształciła oficerów zawodowych i rezerwy dla służby zdrowia Wojska Polskiego. W latach 1922-1925 nosiła nazwę Wojskowej Szkoły Sanitarnej, w latach 1925-1928 – Oficerskiej Szkoły Sanitarnej, a od 1928 r. Szkoły Podchorążych Sanitarnych. Od 1930 roku wchodziła w skład Centrum Wyszkożenia Sanitarnego. W tych latach przyjęto siedemnaście roczników podchorążych zawodowych, z których 819 studiowało medycynę, 68 farmację, 16 stomatologię. Do 1939 roku ukończyło studia 398 lekarzy, 59 farmaceutów, 5 stomatologów. Nominacje oficerskie otrzymało 474 absolwentów. W dniu 31 sierpnia 1939 r., w trakcie mobilizacji powszechnej 87 podchorążych ostatnich trzech lat studiów otrzymało nominacje na oficerów sanitarnych. Wychowankowie SPSan. stanowili w 1939 r. ponad połowę kadry zawodowej służby zdrowia WP.

W latach wojny, co czwarty z absolwentów, zginął w walce, został zamordowany w katowniach lub zmarł w obozie zagłady z rąk obydwu okupantów. Szczególnie liczne ofiary ponieśli absolwenci SPSan. w wyniku zbrodni katyńskiej. Ustalono, że zamordowano ich co najmniej 72. Poza tym w tej samej zbrodni zginęło 23 oficerów kadry CWSan.

Sesja naukowa, która odbywała się w dawnych gmachach SPSan., zgromadziła nielicznych żyjących jeszcze dawnych wychowanków (13 podchorążych i dwóch honorowych podchorążych), ich rodziny i tych wszystkich, którym drogie są tradycje i pamięć tej jakże zasłużonej dla Rzeczypospolitej i Warszawy szkoły. W wygłoszonych referatach przypomniano dzieje szkoły i jej wychowanków oraz przedstawiono zbiory dokumentów pozwalające ich upamiętnieniu. Prace swoje prezentowali:

- **prof. dr hab. Andrzej Felchner (Instytut Historii Filii Akademii Świętokrzyskiej – Piotrków Trybunalski) – *Ujazdowska podchorążówka na tle innych szkół oficerskich Wojska Polskiego (1918-1939)*;**

- prof. dr hab. Edward Rużyłło (Warszawa) – *Uczeń i wychowawca w Szkole Podchorążych Sanitarnych*;
- dr Marek Dutkiewicz (Instytut Historii Filii Akademii Świętokrzyskiej – Piotrków Trybunalski) – *Wychowankowie i kadra Szkoły podchorążych Sanitarnych – ofiary zbrodni katyńskiej*;
- mgr Tomasz Morawski (GBL Warszawa) – *Archiwum Szkoły Podchorążych Sanitarnych Aleksandra Domaradzkiego i Romana Jakubskiego w zbiorach GBL*.

Sesji towarzyszyła wystawa czasowa. Zaprezentowano na niej wybór fotografii i materiałów biograficznych dotyczących 340 osób. Podstawą były archiwalia i pamiątki zgromadzone przez kronikarzy i dokumentalistów SPSan. – dr Aleksandra Domara Domaradzkiego i dr Romana Jakubskiego. Zaprezentowano liczne unikatowe fotografie portretowe i zbiorowe, biogramy, świadectwa, dyplomy, korespondencję, oraz audiowizualne zapisy ze zjazdów i spotkań koleżeńskich działającego w Londynie Klubu SPSan. Jednymi z ciekawszych obiektów są trzy sygnety honorowe tzw. „Rubinowe Sygnety Zasługi” nadane gen. Stefanowi Hubickiemu oraz dr A. Domaradzkiemu i dr R. Jakubskiemu.

Główna Biblioteka Lekarska czuje się spadkobierczynią tradycji Szkoły Podchorążych Sanitarnych mieszcząc się w dawnych murach szkoły. Tradycję przekazał także założyciel, pierwszy dyrektor a obecnie patron biblioteki – prof. dr Stanisław Konopka, który od 1925 roku w SPSan. kierował biblioteką szkolną, organizował muzeum i pieczołowicie gromadził pamiątki związane z wojskową medycyną polską. Po wojnie przekazał do zbiorów GBL wiele cennych pamiątek uratowanych z pożogi wojennej. Wystawa, której scenariusz opracowali i samą wystawę urządzili Agnieszka Pruszyńska i Tomasz Morawski, była sponsorowana przez dr. A. Domara-Domaradzkiego.

Należy mieć nadzieję, że zaprezentowane wystąpienia, które mają być opublikowane, jak i wystawa pozwolą poszerzyć i utrwalić pamięć i wiedzę o dziejach szkoły i jej wychowanków.